

ΓΙΟΥΛΗ ΤΣΑΚΑΛΟΥ
Βιβλιοκριτικός

ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΛΛΙΦΑΤΙΔΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Ο Θοδωρής Καλλιφατιδής είναι μυθιστοριογράφος, ποιητής, δοκιμιογράφος, θεατρικός συγγραφέας, σεναριογράφος και σκηνοθέτης. Έχει χαρακτηριστεί ως ο κορυφαίος εν ζωή συγγραφέας στη Σουηδία και ένας από τους μεγαλύτερους Σουηδούς διανοούμενους. Διετέλεσε διευθυντής της σουηδικής τηλεόρασης και το 1995 το σουηδικό κράτος τού ανέθεσε την εκφώνηση του πανηγυρικού λόγου της εθνικής του εορτής. Έχει τιμηθεί με σημαντικά διεθνή βραβεία για το έργο του, όπως το Μέγα Βραβείο Μυθιστορήματος στη Σουηδία (1981), το Βραβείο Σουηδικής Ακαδημίας (1989), το Βραβείο Τιμής της Στοκχόλμης (1992) και το Ελληνικό Κρατικό Βραβείο Μαρτυρίας-Βιογραφίας-Χρονικού και Ταξιδιωτικής Λογοτεχνίας (2013), ενώ τα βιβλία του έχουν μεταφραστεί σε πάνω από 20 γλώσσες.

«Η πολιορκία της Τροίας» (εκδόσεις «Πατάκη») είναι ένα γοπητικό βιβλίο, όπου ο Θοδωρής Καλλιφατιδής, για μία ακόμη φορά, αναδεικνύει διαχρονικές αλήθειες για τη βαρβαρότητα του πολέμου και τη σημασία της ανθρωπιάς. Ανιχνεύει τις πιο λεπτές πτυχές της ανθρώπινης ψυχής μέσα από τη γεμάτη ανατροπές ζωή. Δώρατα και βόμβες, μονομαχίες και εκρήξεις, στρατός εναντίον στρατού, άνθρωπος εναντίον ανθρώπου. Βίαιο και ποιητικό, με απίστευτο ψυχολογικό βάθος.

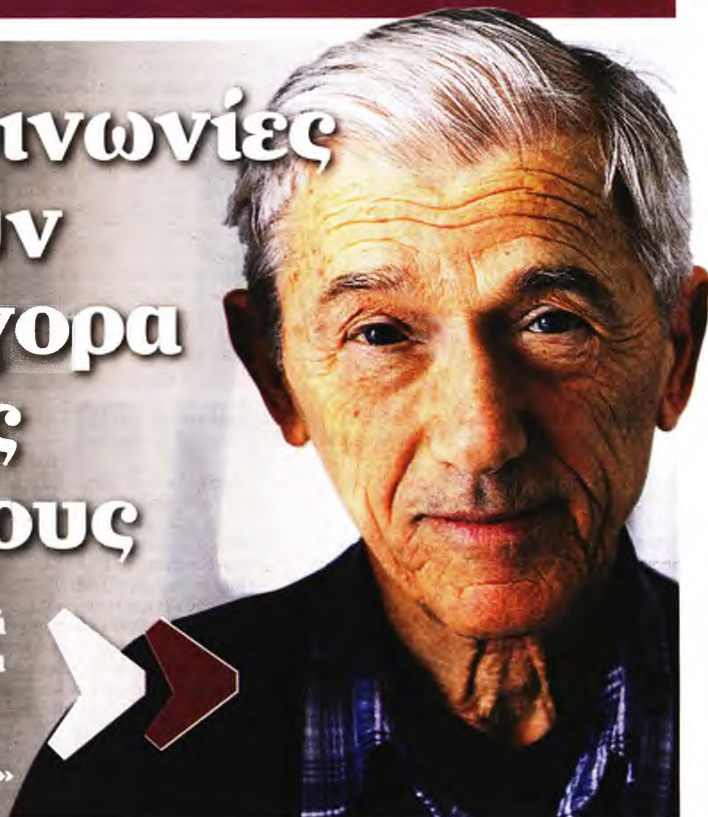
Οι κοινωνίες είναι συνεχώς ένα καζάνι που βράζει. Όλες οι εποχές έχουν δυσκολίες και προβλήματα. Δεν ζούμε στον Παράδεισο... Αυτό επιδιώκουμε να αναδείξετε μέσα από το βιβλίο σας «Η πολιορκία της Τροίας» (εκδόσεις «Πατάκη»);

Οι κοινωνίες σίγουρα αλλάζουν πιο γρήγορα από τους ανθρώπους που δεν αλλάζουν ούτε γρήγορα ούτε εύκολα. Εγώ ως πούμε έχω αλλάξει στη ζωή μου πέντε τεχνολογίες, από μια ζωή χωρίς τρεχούμενο νερό στο σπίτι στην κοινωνία του Διαδικτύου. Μεγάλωσα στην Κατοχή, έζησα τον Εμφύλιο, μετανάστευσα. Κι όμως, δεν άλλαξα, παρά μόνο σε ελάχιστα σημεία. Μία μάλιστα της ανθρωπότητας είναι κάποιες ιδέες, ο φανατισμός, η μισαλλοδοξία, η μισογυνία είναι προβλήματα που δυστυχώς αλλάζουν πολύ αργά. Μία ακόμα μεγαλύτερη μάλιστα είναι η ιδέα ότι ο πόλεμος λύνει κάποια προβλήματα. Και γι' αυτό ήθελα να πω ότι ο πόλεμος δεν είναι λύση, αλλά «η πηγή όλων των δακρύων» όπως λέει ο Ομηρος.

Στη νουβέλα σας έχετε έναν δικό σας τρόπο, σχεδόν μεταφυσικό, υπερβατικό, να διαχειρίζεστε τόπο και χρόνο. Στη λογοτεχνία πόσο σημαντικοί είναι ο τόπος και ο χρόνος;
Ο τόπος και ο χρόνος είναι σημαντικό για εμένα, για το γράψιμό μου. Δεν θέλω, αλλά και δεν μπορώ να γράψω εκτός τόπου και χρόνου. Άλλωστε, αυτά

«Οι κοινωνίες αλλάζουν πιο γρήγορα από τους ανθρώπους»

Ο σημαντικότερος εν ζωή συγγραφέας στη Σουηδία μιλάει στον «Ε.Τ.» με αφορμή το βιβλίο του «Η πολιορκία της Τροίας»

Info
«Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ»
ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΑΛΛΙΦΑΤΙΔΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ | «ΠΑΤΑΚΗ»
ΣΕΛ. | 192

τα δύο συνιστούν τη ζωή ενός ανθρώπου. Δεν ζούμε εκτός τόπου ούτε εκτός χρόνου. Σίγουρα όμως μπορεί κανείς να τα αγνοήσει και να γράψει επιστημονικά φαντασία ή κάτι άλλο.

Συμφωνείτε με τον Μπόρχες που λέει ουσιαστικά ότι όλη η λογοτεχνία είναι αυτοβιογραφική; Αν ναι, ποιο είναι, κατά τη γνώμη σας, το «κλειδί» ώστε μια αυτοβιογραφία να αφορά και άλλους;

Συμφωνώ με τον Μπόρχες, αλλά υπάρχουν και οι μεγάλες εξαιρέσεις. Ο Νίτσε λέει κάπου ότι το καλύτερο βιβλίο για τον Τρωικό Πόλεμο το έγραψε ο Ομηρος που δεν ήταν εκεί. Οσον αφορά στο «κλειδί», το ψάχνω από βιβλίο σε βιβλίο. Έχω μια υποψία ότι το «κλειδί» μπορεί να είναι η εντιμότητα της γραφής. Το γνήσιο, το αυθεντικό. Αυτό το νιώθει ο αναγνώστης. Άλλο να του κάνεις κήρυγμα ή να του βγάξεις λόγο και άλλο να του μιλάς, να ακούει τη φωνή σου.

Στο βιβλίο σας «Η πολιορκία της Τροίας», άλλοτε διαβάζουμε για τον Αγαμέμνονα, άλλοτε για τη δασκάλα που αφηγείται την ιστορία, άλλοτε για την Ελένη και άλλοτε για τον Μενέλαο. Ποιος ήρωας από όλους αυτούς σας σημάδεψε ή σας αντιπροσωπεύει;

Η δασκάλα, γιατί οι δάσκαλοι -δασκαλος ήταν ο πατέρας μου- έχουν παίξει μέγιστο ρόλο στη ζωή μου. Και θετικό

και αρνητικό. Ο φιλόλογος στο Γυμνάσιο μου καθάρισε τα αυτιά και άκουσα τη γλώσσα του Ομήρου. Ο ιστορικός μου έμαθε την αξία της ακριβολογίας. Το άλλο πρόσωπο είναι η Ελένη, που είναι μετανάστρια στην Τροία, που όλοι θεωρούν ότι αυτή είναι η αιτία του πολέμου και που άφησε πίσω της τα παιδιά της και την πατρίδα της, το αγαπημένο της ποτάμι, ερωτευμένη με έναν άντρα που δεν είναι στο επίπεδό της. Τι σκεφτόταν, τι μετάνιωνε και τι θα ήθελε να κάνει. Προβλήματα που οι μετανάστες τα ξέρουμε.

Στο χρονικό διάστημα που διήρκεσαν η έρευνα και η συγγραφή, ποιες ξεχωρίζετε ως τις πιο κομβικές σημεία στιγμές ταξιδεύοντας στην πολιορκία της Τροίας και στο έπος του '40;

Οι γυναίκες και η μοίρα τους. Εβλεπα τη μητέρα μου, τις χαρές της και τις λύπες της. Στην Κατοχή και στον Εμφύλιο. Τον πόνο της όταν οι Γερμανοί πήραν τον άντρα της, τη λύπη όταν έφυγα κι εγώ. Εντούτοις, άντεχε, γελούσε με το τίποτα και δάκρυζε με το τίποτα. Πόσο διαφορετική μπορεί να ήταν η Ελένη, αναρωτιόμουν.

Το παιχνίδι με τη μνήμη και τη λήθη, τελικά, είναι μια ενσυνείδητη αποδεκτή κάθαρση που μας οδηγεί στη συμφιλίωση με τον εαυτό μας;

Οχι αναγκαστικά, αλλά σίγουρα έχουμε ανάγκη μια συμφιλίωση, να μπορούμε

να κοιταχτούμε στον καθρέφτη χωρίς αγωνίες και ενοχές. Εγώ, δυστυχώς, ανήκω στους ενοχικούς. Δεν ξεχνώ τα λάθη μου, δεν ξεχνώ κουβέντες που δεν έπρεπε να πω ή εκείνες που έπρεπε να πω αλλά δεν τις είπα. Το γράψιμο με βοηθά κάπως.

Ζείτε στη Σουηδία εδώ και πάρα πολλά χρόνια. Θέλετε να μας πείτε πώς αντιμετωπίζονται εκεί τα βιβλία σας; Ποιες είναι οι διαφορές στον τρόπο που εισπράττει ένας Έλληνας το βιβλίο σας σε σχέση με έναν Σουηδό; Νομίζω ότι στη Σουηδία η γενικότερη αντιμετώπιση είναι ότι τους προσφέρω κάτι. Και εκτιμούν ότι έμαθα τη γλώσσα στον βαθμό που την έχω μάθει. Για την Ελλάδα βλέπω ότι υπάρχει μια εκτίμηση στη δουλειά μου, είχα και ίσως έχω ακόμα πιστούς αναγνώστες. Φυσικά, υπάρχουν κι εκείνοι που δεν δίνουν δεκάρα. Θα δούμε. Τώρα ξεκινά μια πορεία με τον οίκο «Πατάκη».

Σε ποιο λογοτεχνικό είδος έχετε αδυναμία; Γιατί, προσωπικά, σας έχω απολαύσει και στο κοινωνικό και στο αστυνομικό μυθιστόρημα και, επίσης, σε βιβλία με φιλοσοφικό υπόβαθρο.

Το μυθιστόρημα είναι το σπίτι μου. Όλα τα άλλα είναι εκδρομές, συχνά πολύ απολαυστικές, αλλά εκδρομές. Έχω γράψει ποίηση, θεατρικά έργα, σενάρια, δοκίμια. Μου αρέσει να βγαίνω από το σπίτι πότε πότε... ■